

XXV

SIMPOSI Societat Catalana de Contracepció

Els determinants socials i econòmics de les IVE

Glòria Perez MD PhD

Sistemes d'Informació de Salut Sexual i Reproductiva

Servei de Sistemes d'Informació Sanitària

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

 Agència
de Salut Pública

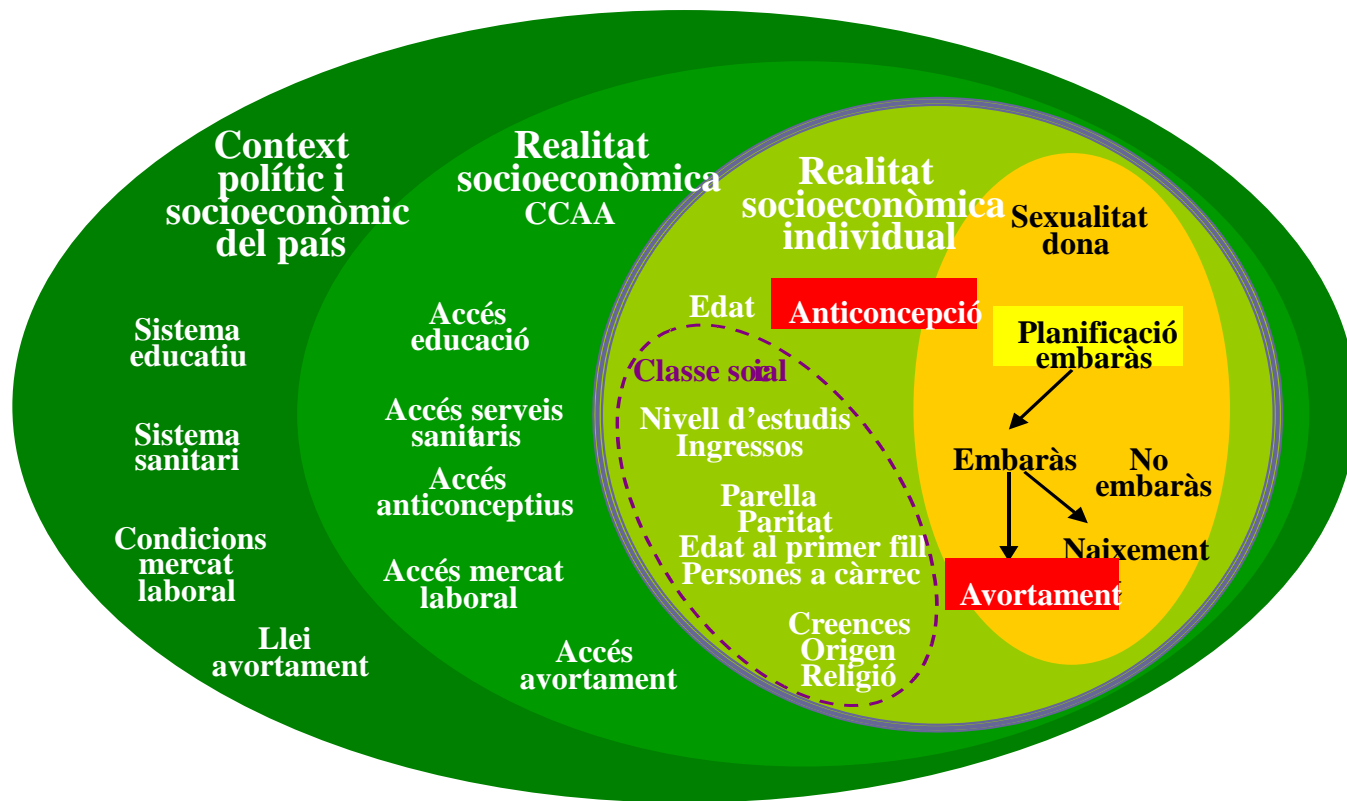
Barcelona, 9 de novembre de 2017

Que són els determinants socials i econòmics de la salut?

- Les desigualtats socials en salut, fan referència a les *diferents oportunitats i recursos* relacionats amb la salut que tenen les persones en funció de la seva **classe social o posició socioeconòmica (nivell d'estudis), edat, sexe, territori de residència, ètnia o país d'origen i orientació sexual**.
- Existeix abundant evidència que les persones que pertanyen a les classes socials menys afavorides, que viuen en barris desafavorits, que provenen de països de rendes baixes, les dones i les persones que pertanyen a col·lectius LGTB tenen pitjor salut.

Marc conceptual

Adaptado de Dahlgren y Whitehead (1991) y Navarro (2005)

Objectiu

Conèixer com es distribueixen les IVE segons els eixos de desigualtat en el nostre entorn legal, social i econòmic .

Eixos de desigualtat relacionats amb les IVE:

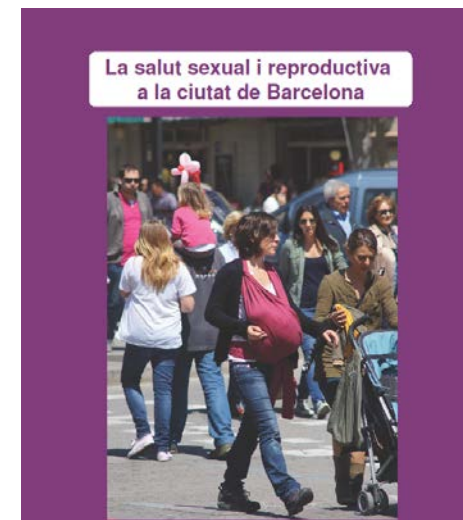
- Edat
- País d'origen
- Nivell d'estudis
- Posició socioeconòmica
- Territori

Sistema d'informació de Salut Sexual i Reproductiva

- Enquesta FRESC a persones adolescents escolaritzades de Barcelona, 2016 i diversos anys (4000 estudiants per enquesta).
- Enquesta de Salut materno-Infantil de la ciutat de Barcelona. 2013-2016 (N=1800 casos)
- Registre d'avortaments de Barcelona de les dades proveïdes pel Registre Interrupcions voluntàries de l'embaràs del Departament de Salut (N=6000 casos per any). Dades més recents 2015
- Registre de naixements de Barcelona de les dades proveïdes per l'IDESCAT (N= aproximadament 15000 per any). Dades més recents 2016.

Web de l'Agència de Salut Pública de Barcelona <https://www.aspb.cat/arees/la-salut-en-xifres/sistema-dinformacio-de-la-salut-sexual-i-reproductiva/>

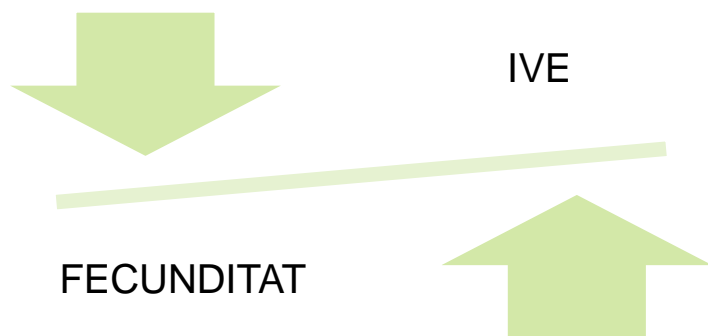
- La capacitat d'escollir quan tenir fills es un aspecte fonamental de la salut reproductiva.
- Permet la participació social i econòmica de les dones i el control sobre la seva trajectòria vital (1).
- La disponibilitat i accessibilitat a l'anticoncepció als països desenvolupats minimitza el risc d'embaràs no planificat, si bé la utilització adequada de mètodes anticonceptius eficaços també comporta un risc mínim d'embaràs (2).
- La gran majoria d'embarassos no planificats i no desitjats es deuen a la incorrecta o a la no utilització dels anticonceptius eficaços.
- Una part d'aquests embarassos acaben en avortaments i una altra donen lloc a naixements.

(1) Pillai VK, Gupta R. Soc Sci Res. 2010.

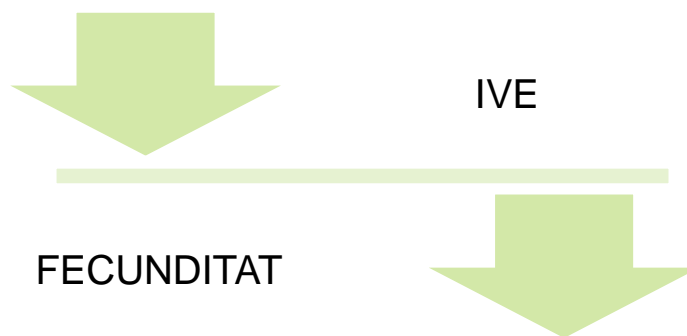
(2) Moreau C et al. Contraception. 2010.

Manteniment o augment
dels embarassos

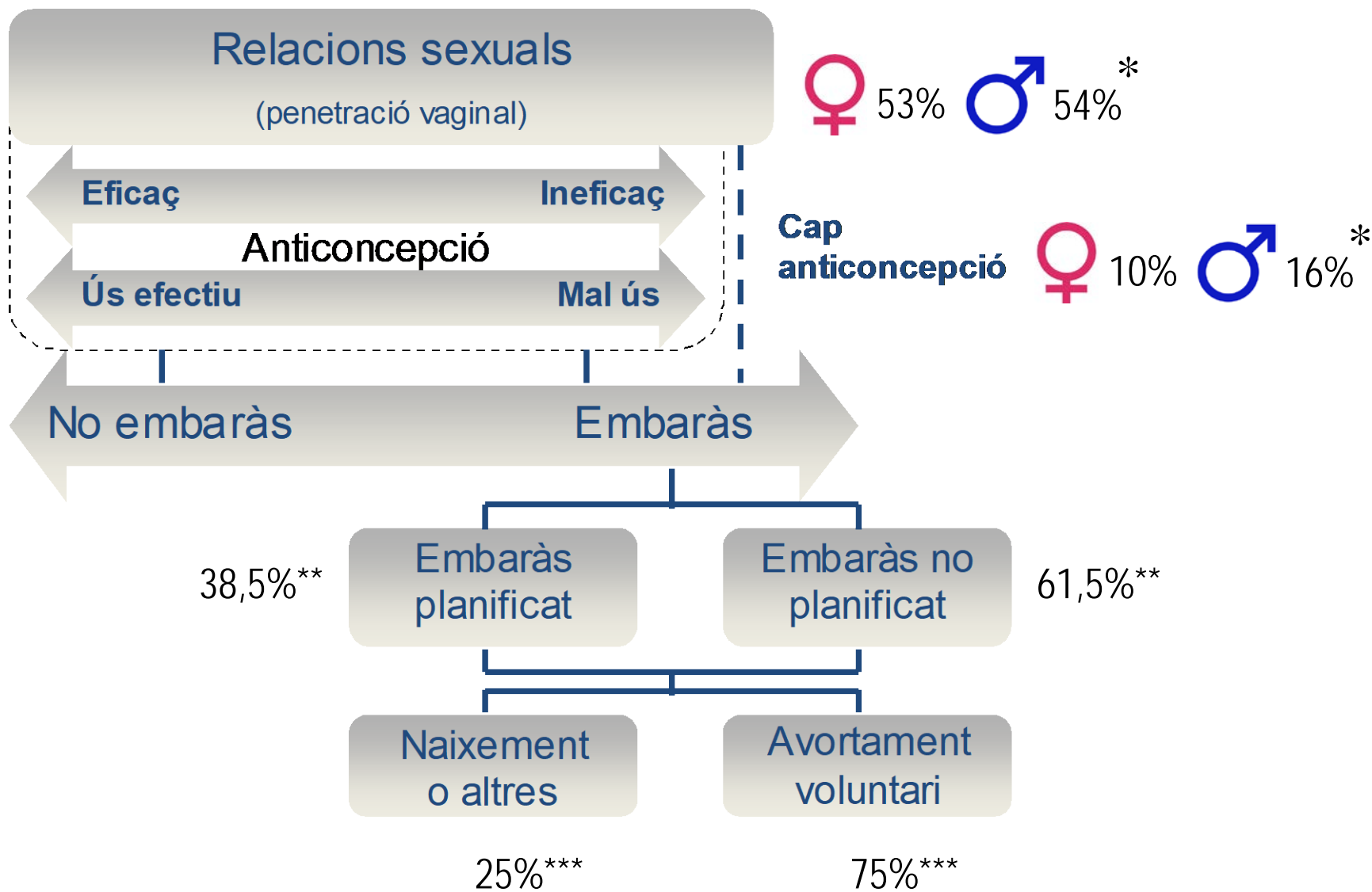
Disminució dels embarassos

Les dones adolescents són un col·lectiu més vulnerable.

*Noies i noies de 2n Batxillerat (17-18 anys) de Barcelona. Enquesta FRESC 2016.

** Dones <25 anys. Enquesta de Salut MaterniInfantil. Agència Salut Pública de Barcelona.

*** Dones de 15 a 18 anys. Registre de Natalitat de Barcelona proporcionat per l'IDESCAT i Casos d'IVE del Departament de Salut

Factors relacionats amb l'embaràs adolescent:

1. Coneixement i habilitats en l'ús de l'anticonceptius.
2. Accés als anticonceptius.
3. Baixes expectatives estudis i mercat laboral: "No hi ha raons per NO quedar-se embarassada".
4. Desitjos de tenir un cert "status" a la comunitat/família.
5. Missatges confusos:
 - Media: missatges explícits sobre sexualitat.
 - Famílies i escoles: CAP O POCS missatges.

Teenage Pregnancy Next Steps:
Guidance for Local Authorities and
Primary Care Trusts on Effective
Delivery of Local Strategies

Every Child Matters
Change For Children

Department for
education and skills
creating opportunities - releasing potential - achieving excellence

PRO-ACTION, POSTPONEMENT, AND PREPARATION/SUPPORT

A Framework for Action to Reduce
the Rate of Teen Pregnancy in Canada

Prepared for the CAPC/CPNP National Projects Fund
Health Canada

Desenllaç de l'embaràs segons perfils de dones adolescents i la seva predisposició a l'embaràs:

- Oh No!: AVORTAMENT.
- Res a perdre/ donar sentit a la vida: NAIXEMENT.
- Segons circumstàncies personals i familiars: AVORTAMENT O NAIXEMENT.

Young/Single Parent
Support Network of
Ottawa-Carleton

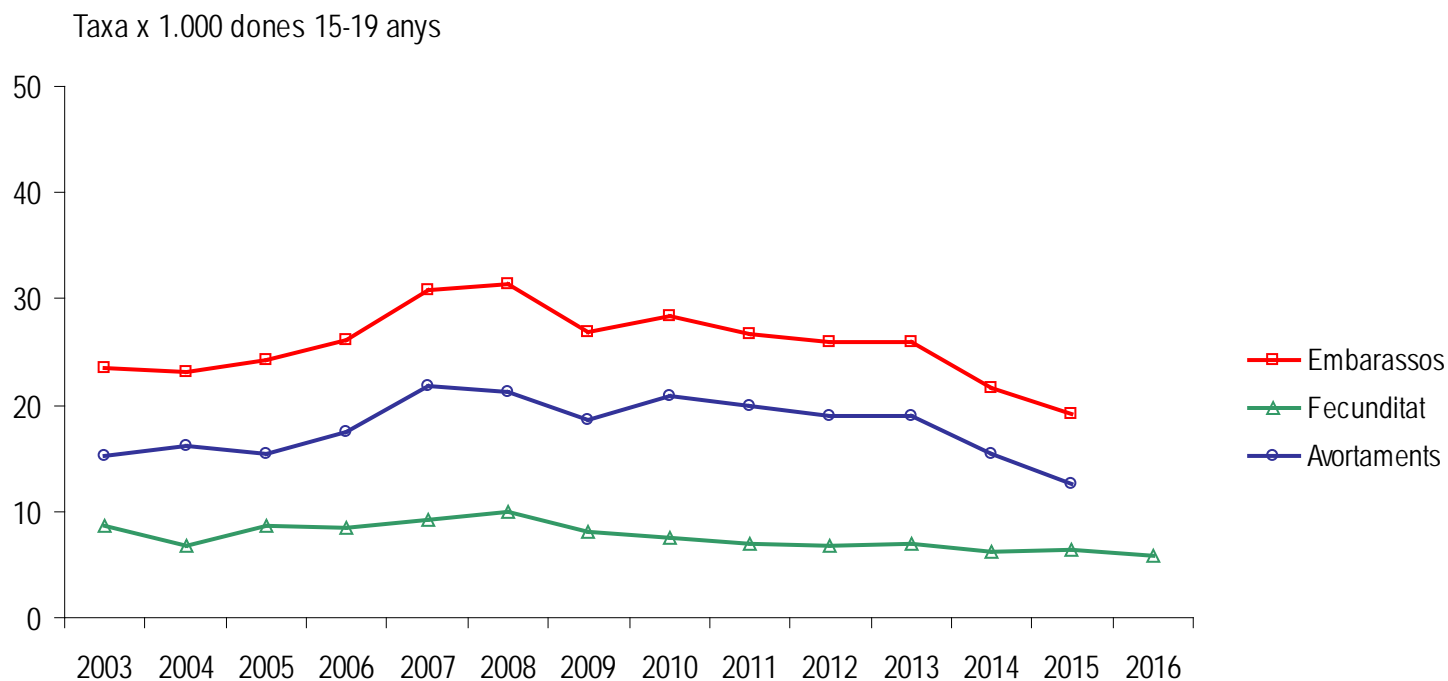
Timmins Native
Friendship Centre

Canadian Institute of
Child Health

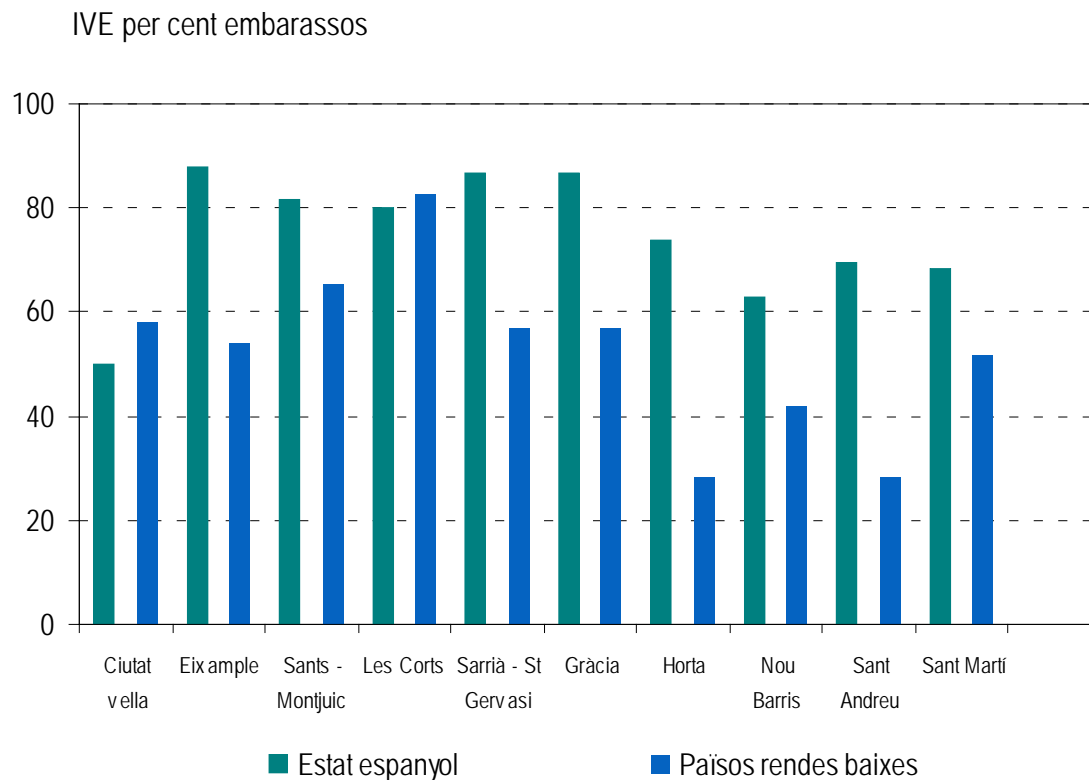
Evolució dels embarassos, la fecunditat i les IVE en les dones adolescents de la ciutat de Barcelona, 2003-2016.

Font: Dades elaborades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona

Desenllaç de l'embaràs en les dones de 15 a19 anys segons país d'origen i districte de Barcelona.

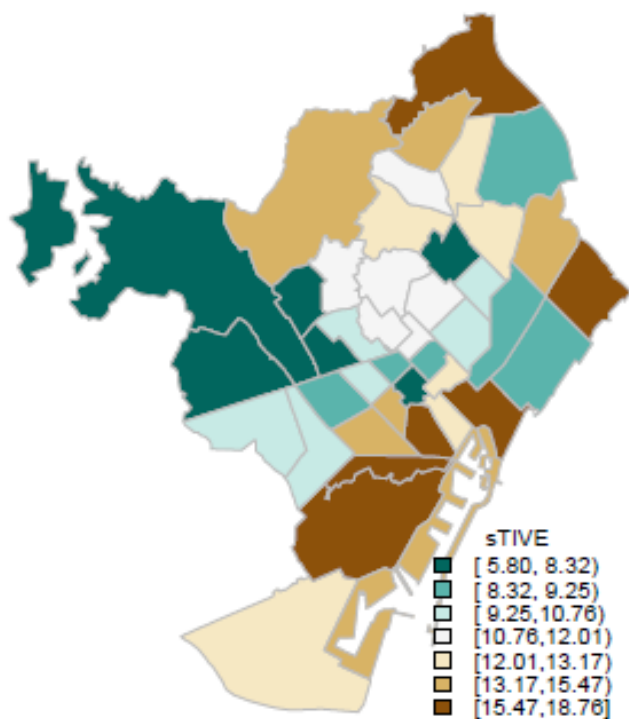

Font: Dades elaborades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona

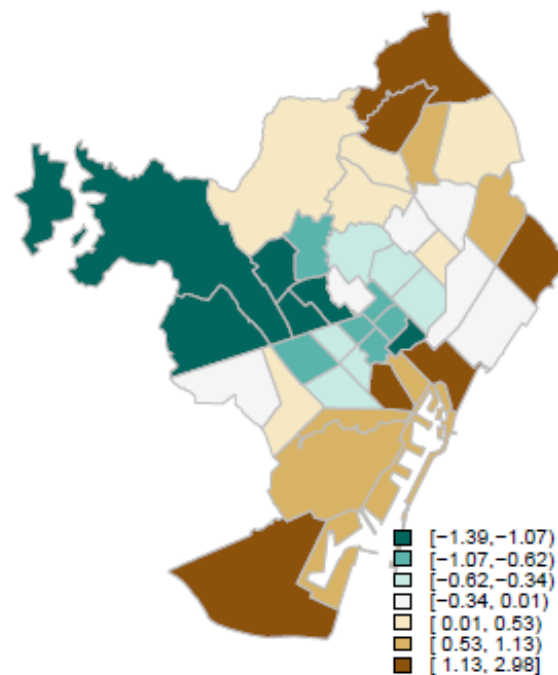

Distribució de la IVE i de la deprivació de dones de 15 a 19 anys segons codi postal de residència a Barcelona, 2009-2012.

Taxa per 1000 dones 15-19 anys

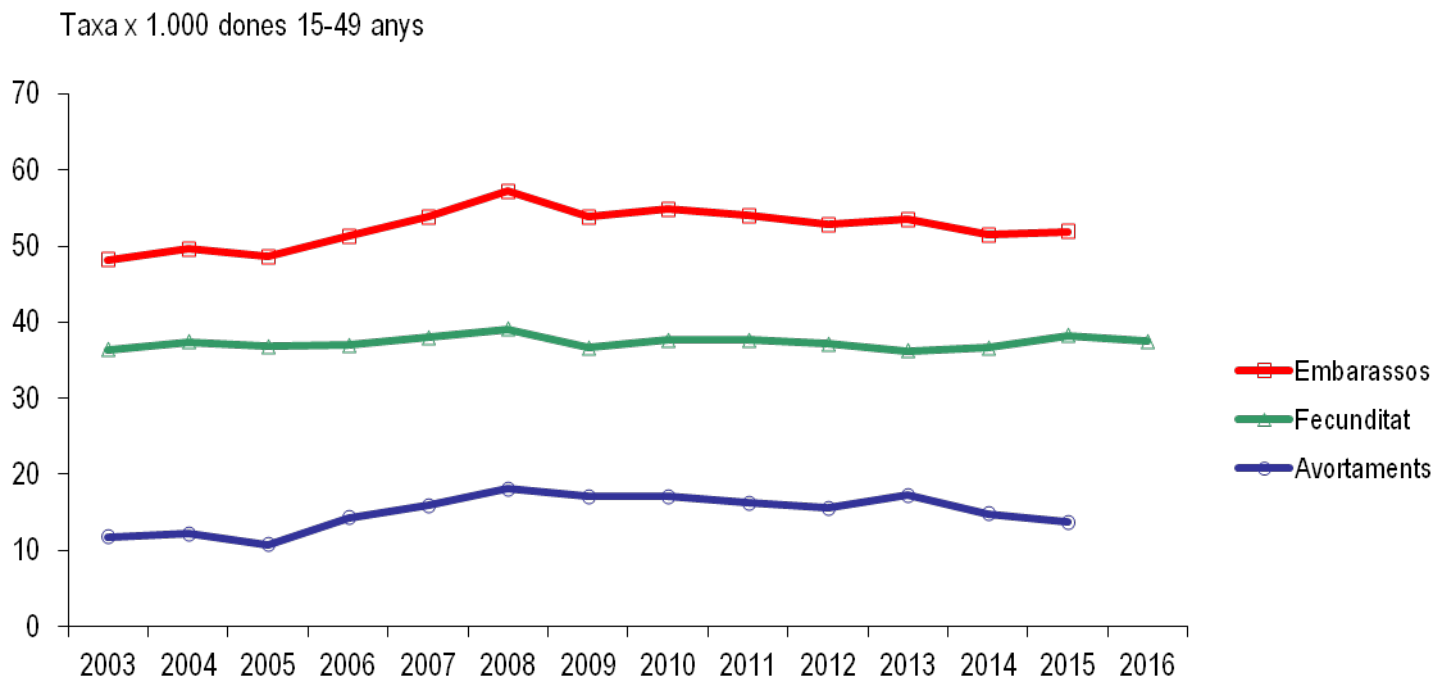

Taxa per 1000 dones 15-19 anys

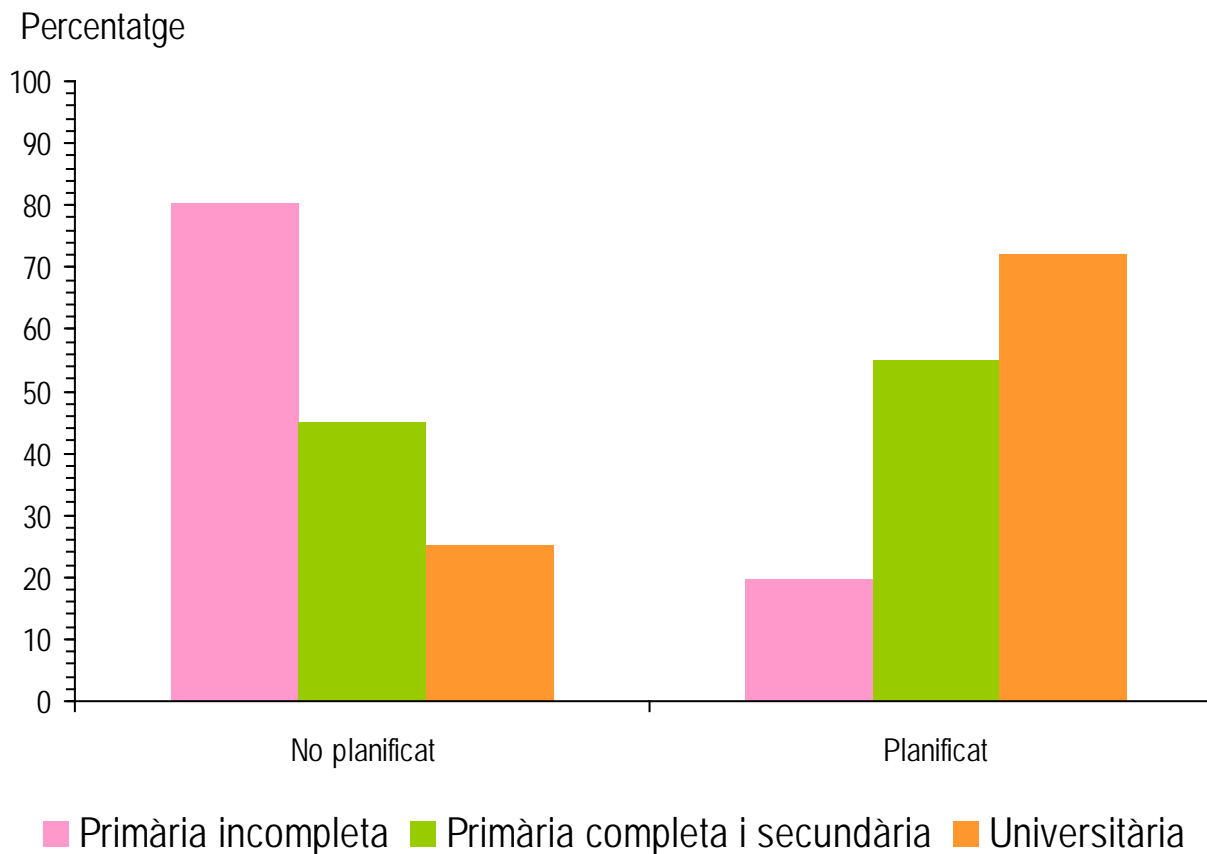
Evolució dels embarassos, la fecunditat i les IVE en les dones de Barcelona, 2003-2016.

Font: Dades elaborades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona

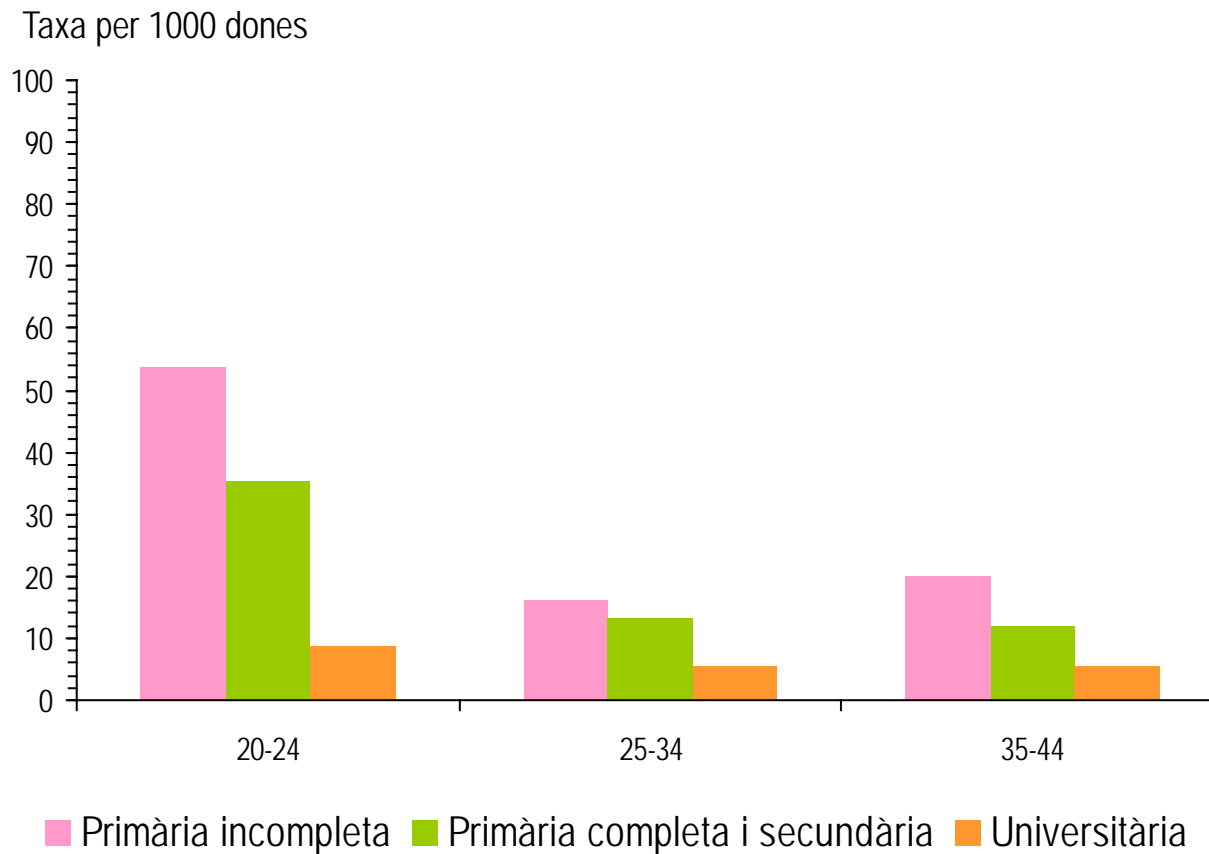

Planificació de l'embaràs segons el nivell d'estudis de les dones de Barcelona

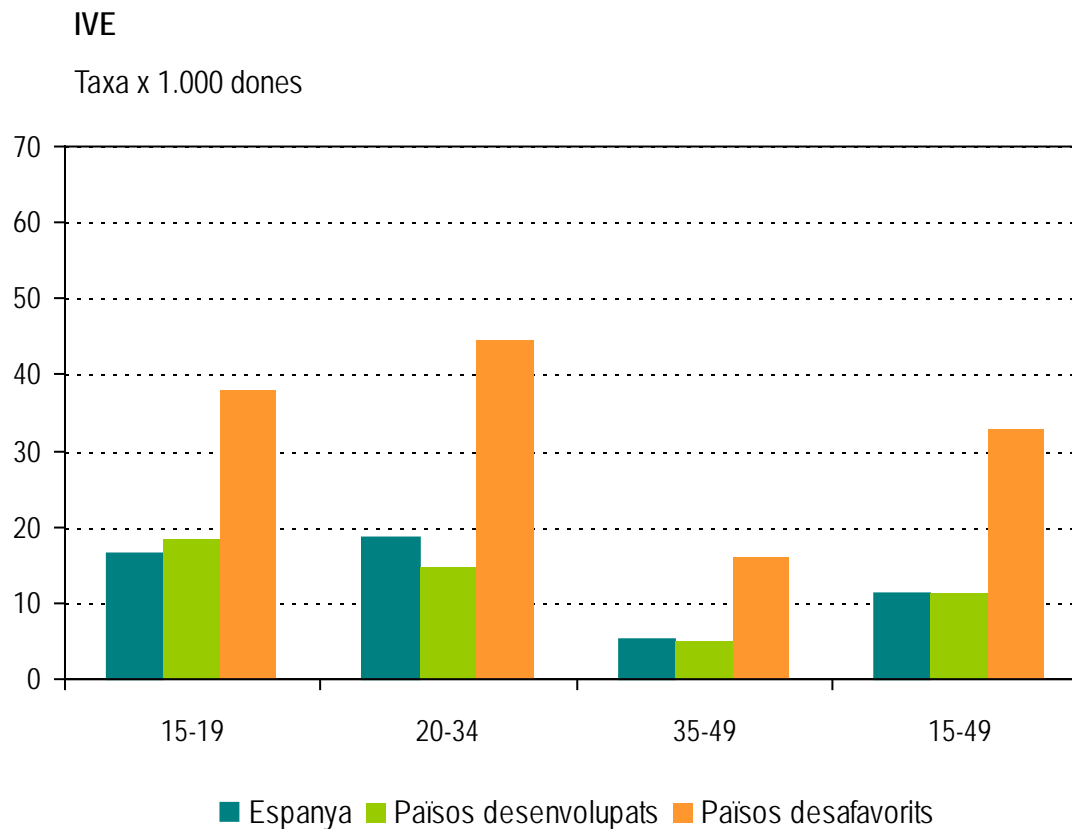

IVE segons el nivell d'estudis de les dones de Barcelona

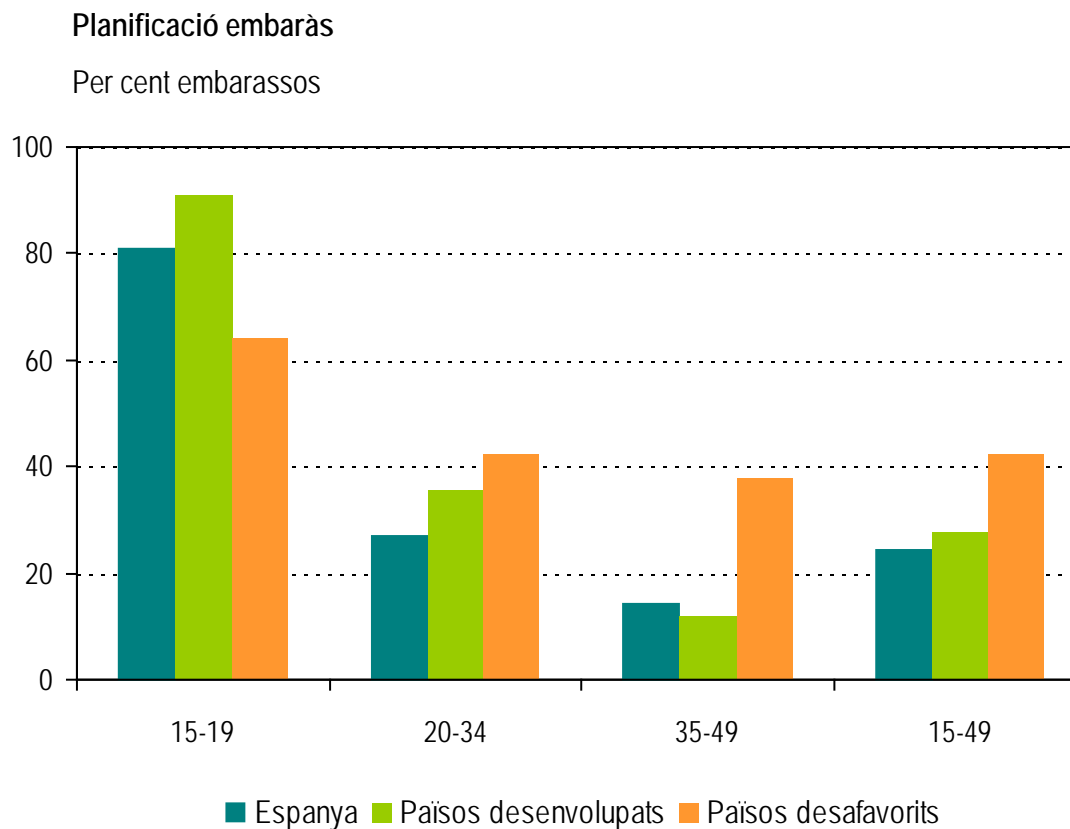
Freqüència de l'IVE en les dones de 15 a 49 anys segons país d'origen a Barcelona.

Font: Dades elaborades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona

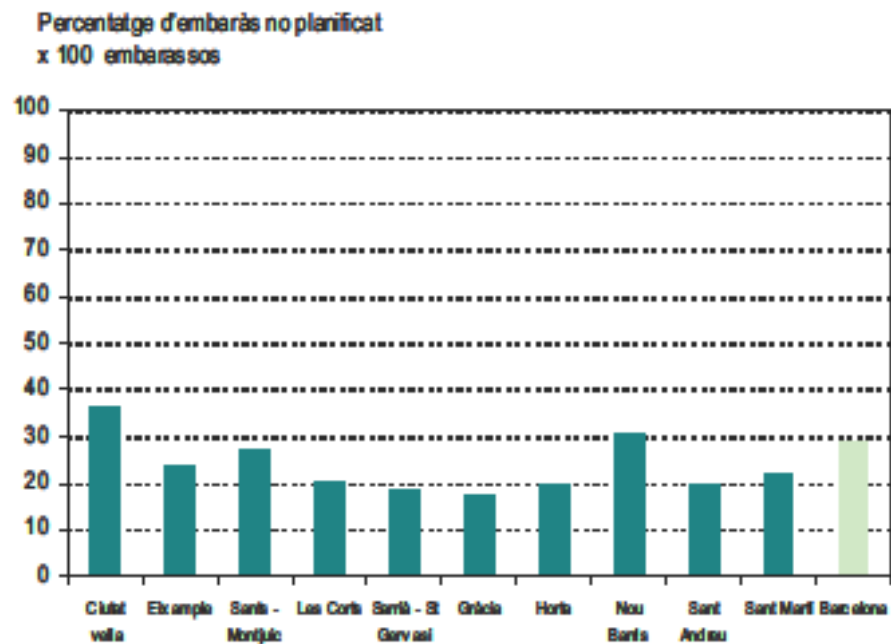
Desenllaç de l'embaràs en les dones de 15 a 49 anys segons país d'origen a Barcelona.

Font: Dades elaborades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona

Desenllaç de l'embaràs en les dones de 15 a 49 anys segons districte a Barcelona.

Font: Dades elaborades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona

Conclusions

- S'observen desigualtats socials en la decisió d'abortar en les dones de la ciutat segons edat.
- Les dones adolescents que viuen en zones més riques mostren una major freqüència d'IVE per embaràs.
- En canvi, es més freqüent la realització d'IVE en les dones amb pitjor nivell d'estudis, en dones de països de rendes baixes i en les dones que viuen en els barris més desfavorits de la ciutat.
- Les diferències en els recursos personals, socials i econòmics també donen lloc a desigualtats en les oportunitats per evitar els embarassos no desitjats.

Elements per la reflexió i discussió

- Sexualitat centrada només en el concepte de “risc”. No esment del plaer.
- Educació afectivo- sexual des de la infància: pas previ i necessari perquè els programes preventius tinguin efecte (Wellings et al., 2006).
- Societat tolerant: els països on els professionals, les famílies etc...són més respectuoses i tolerants amb la sexualitat en l'adolescència, són els que tenen millors resultats (Stammers et al., 2000).